

בס"ד. שיחת* יום ב' דראש השנה, ה'תשכ"ט.

בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה. ואח"כ צוה לנגן הניגון "אבינו מלכנו", "הושיעה את עמך", "ופרצת".

א. כתיב¹ "כי מי גוי גדול וגו'". זהו פסוק בתושב"כ. ומבואר בתושבע"פ — במדרש² ובש"ס ירושלמי³ — שמצד זה נעשים בני"י "אומה .. שיודעת אופי" של אלוקי", היינו, שיודעים תכונותיו של הקב"ה, כביכול, ולכן, אע"פ שמנהגו של עולם הוא שקודם דין ומשפט מתנהגים באופן מסויים בנוגע לכמה ענינים, כפי שנתפרטו במדרש וירושלמי שם, הנה אצל בני"י, כבר בערב ר"ה — ערב הדין ומשפט — "מגלחין שערים" ומחתכין צפרניהם, לובשים לבנים ומתעטפים לבנים ואוכלין ושותין ושמחין בר"ה, לפי שיודעין שהקב"ה יעשה להם נס", ויש גורסין⁵: "נסים" (לשון רבים).

ומבואר במפרשי הירושלמי⁶ (מפרשים שמביאים בדרושי חסידות) שזהו "אפילו אינן זכאין", ועאכו"כ — הנסים שעושה הקב"ה בהיותם זכאין, שהרי "ועמך כולם צדיקים"⁷, "זכאין"⁸, ובפרט לאחרי העבודה דחודש אלול, ובחודש אלול גופא — סוף וחותם דאלול, ימי הסליחות, ולאח"ז שני ימים דר"ה, שכל אחד ואחת מישראל נמצא במעמד ומצב של התעוררות תשובה [וגם אם אינו יודע ומרגיש התעוררות זו, בגלל שהיא מכוסה בקליפה, הרי כן הוא מצד אמיתית מהותו של כאו"א מישראל], הרי בודאי שיודעין שהקב"ה עושה להם נסים.

וע"פ המבואר בבית יוסף⁹ ש"פירשו גדול מלשון גידל, כלומר, שנתגדלה עם אלקי' ויודעת מדותיו" — מובן, שאין זו השערה בלבד, ועד להשערה הקרובה לודאי, אלא זוהי ידיעה וודאית, דכיון שזוהי אומה

(4) כן היא הגירסא שהובאה בספר בינה לעתים דרוש ב' (ראה אג"ק ח"א ע' יב).

(5) יל"ש וירושלמי שם.

(6) קה"ע שם.

(7) ישעי' ס, כא. וראה סנהדרין ר"פ חלק.

(8) תרגום שם.

(9) לטור שם.

(* שיחה זו התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א הגהתה (המור"ל).

(1) ואתחנן ד, ז-ח.

(2) יל"ש עה"פ (רמז תתכה) — הובא

בטור או"ח סוסתקפ"א.

(3) ר"ה פ"א ה"ג.

שנתגדלה ביחד ("זיך געהאָדעוועט"), כביכול, עם הקב"ה, הרי היא יודעת היטב את מדותיו.

ולכן שמחים בני בר"ה שמחה גדולה, כיון שבטוחים שתהי' שנה גדולה — השפעה גדולה בכל הענינים, הן ברוחניות והן בגשמיות, ובאופן שלא רק בני וחיי, אלא גם מזוני יהיו באופן של רויחי, "מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה"¹⁰.

* * *

ב. צוה לנגן ואמר מאמר ד"ה תקעו בחודש שופר.

* * *

ג. בהאמור לעיל בדברי הבית יוסף שבני הם אומה "שנתגדלה עם אלקי", ישנו ענין פנימי ועמוק יותר — פירוש המגיד על הפסוק¹¹ "עשה לך שתי חצוצרות כסף", שקאי על כנס"י והקב"ה שהם "שתי חצאי צורות", כפי שנדפס באור תורה להרב המגיד בפ' בהעלותך¹², ונתבאר בארוכה ברשימות הצ"צ לתהלים¹³, ובארוכה יותר — בהמשך תער"ב¹⁴.

[וענין זה הוא עמוק יותר ממארז"ל¹⁵ על הפסוק¹⁶ "גדול ה' ומהולל מאד בעיר אלקינו", "אימתי הוא גדול כשהוא בעיר אלקינו", כי, במארז"ל זה מדובר רק אודות גדלותו של הקב"ה שנעשית ע"י "עיר אלקינו", ואילו בתורת המגיד הנ"ל מדובר אודות מציאותו של הקב"ה, כביכול, שבהיותו לעצמו, ללא כנס"י, אינו אלא כמו חצי צורה¹⁷].

וענין זה קשור עם ר"ה, שבו נעשה הענין ד"תמליכוני עליכם"¹⁸, והקב"ה נעשה "מלך ישראל" — כי, "אין מלך בלא עם"¹⁹, כך, שמציאות המלך נעשית ע"י העם²⁰, ולאידך גיסא, כל מציאות העם היא

(19) רבינו בחיי עה"פ וישב לח, ל. ועוד.
תניא שעהייהו"א רפ"ז. ובכ"מ (נסמן בתר"מ סה"מ תשרי ע' רלד הערה 86).
(20) ברשימת ההנחה: ומה שמצינו בגמרא במסכת נדרים (כד, א) שהמלך אינו נהנה מן העם — הרי זה דוקא קודם שנעשה מלך, אבל אחרי שנעשה מלך, הרי זה ע"ד שמצינו בכה"ג (יומא יח, א. וש"נ) "גדלהו משל אחיו" (קטע זה אינו ברור).

(10) ברכה הג' דברהמ"ז.
(11) בהעלותך יו"ד, ב.
(12) סקל"ד.
(13) יהל אור ס"ע שנו ואילך.
(14) ח"ב פשפ"ד ואילך.
(15) ראה זח"ג ה, א. זו"ח תשא מד, א.
(16) תהלים מח, ב.
(17) חסר קצת (המו"ל).
(18) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

היותם עמו של המלך, ונמצא, שהמלך והעם הם מציאות אחת: מציאות המלך תלויה בהעם, ומציאות העם היא היותם עמו של המלך.

וכן הוא בספירת המלכות למעלה — שמחד גיסא, לית לה מגרמה כלום²¹, ולאידך גיסא, על ידה נמשכת ריבוי השפעה בכל העולמות.

וכן הוא בענין המלכות בעבודה — קבלת עול — דאף שלכאורה הרי זה ענין נמוך שאין בו תענוג כו', הרי ידוע שדוקא ע"י העבודה דקבלת עול ממשיכים מעצם התענוג, ונמשך בכללות קיום התומ"צ, שיהי' מתוך תענוג ושמחה.

וזהו ענין התשובה שבעש"ת שבאה מיד לאחרי הקבלת עול דר"ה — תשובה עילאה שהיא בשמחה²², ובאה בפועל בלימוד התורה, עלי' נאמר²³ "פקודי ה' ישרים משמחי לב", ומלימוד התורה נמשך גם בקיום המצוות, שהרי "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה"²⁴, וזהו הטעם שבעש"ת מהדרים כל בני" גם בענינים שאינם מהדרים בהם בשאר ימות השנה²⁵, והיינו לפי שעש"ת באים לאחרי הקב"ע דר"ה שממשיך תענוג והידור בכללות קיום התומ"צ.

*

ד. בנוגע לב' ימי ר"ה, הנה לכאורה העיקר הוא היום הראשון, ועד שב' הימים נקראים "יומא אריכתא"²⁶, והיינו, שהיום הראשון הוא יום ארוך שכולל גם את היום השני; אבל אעפ"כ מצינו מעלות גם ביום ב' דר"ה לגבי יום א' דר"ה — ובשתים:

(א) ביום ששי של ששת ימי בראשית (א' תשרי, ר"ה) — "הי' העולם חסר"²⁷, וכשבאת שבת, נעשה הענין ד"ויכולו גו"²⁸, שלימות הבריאה. ומזה מובן גם בנוגע לב' ימי ר"ה שבכל שנה (שהרי בכל שנה חוזרים כל הדברים לקדמותם²⁹, ונעשה חידוש כל הבריאה כמו בפעם

(27) פרש"י בראשית ב, ב. פרש"י מגילה ט, א (ד"ה ויכל). תוד"ה חצבה — סנהדרין לח, א. וראה ב"ר פ"י, ט ובמת"כ שם (ד"ה שאנן) בשם "חז"ל".

(28) בראשית ב, א.

(29) ראה פ"ח שער ר"ה. שער הכוונות ענין ר"ה. לקו"ת נצבים נא, ב. סידור (עם דא"ח) שער התקיעות רמו, א ואילך. ובכ"מ.

(21) ראה זהר ח"א לג, ב. קפא, א. רמט, ב. ח"ב רטו, א. ריה, ב. ע"ח ש"ו (שער העקודים) פ"ה.

(22) תניא אגה"ת ספי"א.

(23) תהלים יט, ט. וראה תענית ל, סע"א.

(24) קידושין מ, ב. וש"נ.

(25) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתר"ג.

וש"נ.

(26) ראה שם סתר"ס"ג ואילך. וש"נ.

הראשונה) — שיום א' דר"ה (שהוא כמו יום ששי דשי"ב) הוא עדיין חסר, ואילו ביום ב' דר"ה (שהוא בדוגמת יום השבת דשי"ב) נעשה ענין השלימות.

(ב) מסופר בנחמ"י³⁰ אודות יום א' דר"ה: "ויאמר נחמ"י . . לכל העם היום קדוש הוא לה' אלקיכם אל תתאבלו ואל תבכו . . לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות גו' וילכו כל העם לאכול ולשתות ולשלח מנות ולעשות שמחה גדולה"; "וביום השני (של ר"ה) . . וימצאו כתוב בתורה אשר צוה ה' גו' אשר ישבו בני ישראל בסוכות בחג בחודש השביעי", וצונו אשר ישמיעו קול לחוג את חג הסוכות³¹, והיינו, שההכנות לחג הסוכות התחילו ביום ב' דר"ה.

והענין בזה — שאע"פ שר"ה הוא "בכסה"³², והשמחה דר"ה מכוסה ברעדה, כמ"ש³³ "וגילו ברעדה", מ"מ, כיון שבחג הסוכות, "ליום חגיגנו"³³, מתגלים הענינים שהיו בר"ה "בכסה"³⁴, הרי מוכרח להיות כבר בר"ה מעין הגילוי דחג הסוכות. וענין זה מודגש יותר ביום ב' דר"ה, שבו התחילו ההכנות לסוכות, כנ"ל.

וענין זה מובן גם מהשייכות של ב' ימי ר"ה לב' הימים דשמע"צ ושמח"ת, שקביעותם באותם ימי השבוע³⁵ — שהרי השמחה דשמע"צ היא באופן ד"גילו ברעדה" לגבי השמחה דשמח"ת³⁶.

וכיון שביום ב' דר"ה מתחיל כבר ענין הגילוי, הרי מובן, שהקב"ה ממשיך כבר בגילוי את כל ההשפעות דר"ה, ולכן יכולים בני"י לשמוח בשמחה גלויה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

כן ישמח ה' לבב כל אחד ואחת מישראל בכל המצטרך להם, בכל מילי דמיטב, מנפש ועד בשר,

ועד לנקודה העיקרית — גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, שתתקרב ע"י שמחת בני"י, דכיון ששמחה פורצת גדר³⁷, הרי היא

(30) ח, ט"ב.

(31) ראה לקו"ת דרושי ר"ה נד, סע"ג ואילך. ובכ"מ.

(32) שם, יד"טו ובפרש"י.

(33) ראה גם תר"מ חמ"ד ע' 280. וש"נ.

(34) ראה גם תר"מ חנ"א ע' 230. וש"נ.

(35) תהלים פא, ד. וראה ר"ה ח, סע"א

ואילך. וש"נ.

(36) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

(37) שם ב, יא. וראה לקו"ת נצבים מז, א

ועוד.

ואילך. ובכ"מ.

פורצת גדרו של עולם, ופועלת ש"יעלה הפורץ לפנינו"³⁸, דא מלכא משיחא, יבוא ויגאלנו בקרוב ממש, בעגלא דידין.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן ניגון הכנה. ניגון רבינו הזקן בן ד' הבבות (בבא הד' — פ"א), "ניע זשוריצי כלאָפּצי", "והריקותי לכם ברכה".

לאחרי ברכת המזון, תפלת ערבית והבדלה — נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' לכל אחד מהמסובים מ"כוס של ברכה"].

---

(38) ע"פ מיכה ב, יג. וראה ב"ר פפ"ה, יד וברש"י שם. אגדת בראשית ספס"ג.